

Acad. Roy. Scienc. d'Outre-Mer
Biographie Belge d'Outre-Mer,
T. IX, 2015, col. 324-329

ROBYNS (*Walter*), Plantkundige, Hoogleraar Katholieke Universiteit Leuven (1928-71), Lid Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen (1938-86), Lid Koninklijke Academie voor Overzeese Wetenschappen (1930-86), Directeur Nationale Plantentuin van België (1931-66) (Aalst-St.-Truiden, 25.01.1901 – Ukkel, Brussel, 27.12.1986). Zoon van Désiré en Tits, Hortense.

Walter Robyns groeit op in het landelijke Haspengouw. Gedurende zijn klassieke humaniorastudies in Sint-Truiden (1912-1918) manifesteert zich zijn botanische interesse en roeping in het aanleggen van een herbarium van driehonderd inheemse planten, die hij voorziet van hun Nederlandse, Franse, Duitse, Engelse en Latijnse naam, onder het behulpzame toezicht van zijn leraar wetenschappen Dr. Lenssen.

Hij studeert *cum laude* plantkunde aan de Katholieke Universiteit Leuven (1919-1922) en werkt er een cytologisch proefschrift uit over kern- en celdelingsspoelen bij hogere planten onder leiding van Prof. Victor Grégoire, proefschrift dat hij pas in 1923 verdedigt. Aansluitend bij zijn studies brengt hij eerst een studieverblijf door in Engeland in de beroemde *Kew Botanic Garden*, wat mede bepalend wordt voor zijn verdere loopbaan; hij werkt er namelijk samen met John Hutchinson, specialist van de „Afrikaanse Flora”. Terug in België solliciteert hij voor een betrekking van assistent aan de Rijksplantentuin te Brussel, waar Directeur Emile De Wildeman zich eveneens wijdt aan de studie van de „Afrikaanse Flora”. Robyns wordt aangesteld, volbrengt eerst zijn militaire dienst (1923-24), kan nadien, als laureaat van de Reisbeurzenwedstrijd van de Staat een tweede studieverblijf (1924-25) doorbrengen in Kew. Hij legt er de basis van een monografie „*Tentamen monographiae Vangueriae generumque affinium*”. Het wordt een *magnum opus* — dat pas in 1928 verschijnt — waarin, in het Latijn, tweehonderd-zeventien hoofdzakelijk Afrikaanse *species* beschreven

worden, waarvan achtenzeventig *novae* en negen *genera nova*. Deze publicatie vestigt voorgoed zijn reputatie in de *botanical community*. Intussen is Robyns lid geworden van de *Société royale de Botanique de Belgique* (1923-86) en in opdracht van het Ministerie van Koloniën voert hij van 1 juni 1925 tot eind augustus 1926 een botanische studiereis uit in Belgisch-Congo en Ruanda-Urundi. De rijke collectie (tweeduizend zeshonderd herbariumspecimens!) foto's en documentatie die hij meebrengt zal hij jarenlang nadien nog valoriseren.

De Katholieke Universiteit Leuven neemt Walter Robyns in 1926 op in haar professoraal korps en bevordert hem al in 1928 tot professor, functie die hij met brio bekleedt tot 1971. Hij doceert er plantensystematie, fytoecografie, ecologie, natuurbehoud. In 1957 en 1965 is hij gastprofessor in Lovanium in Congo.

In de Plantentuin leidt zijn vruchtbaar onderzoek — deels in samenwerking met J. Lebrun — tot talrijke publicaties en hij wordt er tot conservator bevorderd (1929).

In 1930 kiest de tweede Klasse van het *Institut royal colonial belge* hem tot geassocieerd lid; hij publiceert er enkele monografieën en artikels over Afrikaanse planten en wordt titelvoerend lid in 1948. In 1963 is hij Voorzitter van de Koninklijke Academie voor Overzeese Wetenschappen en in 1970 Voorzitter van de Commissie voor de Biografie.

Ook in 1930 doet hij zijn intrede in de Internationale Botanische Congressen, meer bepaald in Cambridge; vanaf het Congres in Stockholm in 1950 zal hij een belangrijke rol vervullen in het *Editorial Committee*, dat om de vijf jaar de *International Code of Botanical Nomenclature* uitgeeft.

Eind 1931 piekt de carrière van Walter Robyns, wanneer hij op 1 november tot Directeur van de Rijksplantentuin benoemd wordt in opvolging van Emile De Wildeman. Dit zal uiteraard leiden tot nog meer officiële opdrachten in binnen- en buitenland, commissies, lidmaatschap van wetenschappelijke verenigingen, enz.; maar de botanische studies van de Centraal-Afrikaanse Flora, die leiden tot de uitgave van flora, blijven voor Robyns prioritair.

Een van de bekendste publicaties van W. Robyns is zijn *„Flore agrostologique du Congo belge et du Ruanda-Urundi”*, waarin de grassen van Centraal-Afrika beschreven en afgebeeld worden in twee volumes (1929, 1934); het is een zeer bruikbaar standaardwerk gebleken, mede door de accurate afbeeldingen van E. Thuring en van H. Durand. Een gepland derde boekdeel is nooit verschenen.

Een volumineuze tweede flora is de driedelige *„Flore des Spermatophytes du Parc National Albert”*; rijkelijk uitgegeven door het Instituut der Nationale

Parken in 1947, 1948 en 1955, met illustraties van Albert Cleuter. Belangrijke medewerkers bij het voorbereidend studiewerk zijn R. Boutique, A. Lawalrée en R. Tournay.

Bij de realisatie van het door het NILCO (INEAC) geprojecteerde en gefinancierde standaardwerk *„Flore du Congo belge et du Ruanda-Urundi”* voorbereid door het *Comité exécutif de la Flore du Congo et le Jardin Botanique de l'Etat* speelt Robyns als voorzitter en als directeur een belangrijke rol. Vanaf deel 1 (1948) — waarin hijzelf zeven plantenfamilies bewerkt — tot deel 10 (1963) leidt hij met vaste hand de publicatie van de families in systematische volgorde. Vanaf 1967 wordt de uitgave van de Flora door tussenkomst van Robyns overgenomen door het Ministerie van Landbouw met aangepaste titel; de families worden nu afzonderlijk gepubliceerd. In 1958 brengt Robyns zijn *„Tableau analytique des familles des Spermatophytes”* uit als noodzakelijke determinersleutel bij de *„Flore”*.

De unieke *„Flore iconographique des champignons du Congo”* kent een eerste start in 1935 met twee afleveringen bezorgd door Maurice Beeli, mycoloog en vrijwillig medewerker van de Plantentuin en door Mevr. Goossens-Fontana. De reeks wordt afgebroken om financiële redenen en pas in 1954 hernomen op initiatief van Robyns en mycoloog Paul Heinemann.

Deze flora en het *Bulletin van de Plantentuin* hebben de Nationale Plantentuin van België tot een botanisch wereldcentrum voor Afrika gemaakt.

Allicht het belangrijkste initiatief van Robyns als directeur van de Rijksplantentuin volgt uit de noodzaak om de tuin meer ruimte te geven om verder te ontwikkelen. Uiteindelijk wordt het prestigieuze Domein van Bouchout (92 ha) te Meise voorbestemd. Vanaf 1939 worden de eerste werken er uitgevoerd maar „Het Plantenpaleis” wordt pas ingehuldigd op 15 april 1958. De overbrenging van de wetenschappelijke collecties en bibliotheek in 1974 heeft de wetenschappelijke ontwikkeling zeer versterkt en het internationaal aanzien verhoogd.

Als directeur maakt W. Robyns ook de uitgave van een *„Flore générale de Belgique”* mogelijk, waarin medewerkers en stafleden de rubrieken verzorgden: C. Vanden Berghen (de levermossen), F. Demaret (de bladmossen), A. Lawalrée (de varens en de zaadplanten). Deze flora is intussen gestopt.

W. Robyns zet zich in voor het natuurbehoud in Congo (Nationale Parken) en in België (eerste reservaten: Hoge Venen en Westhoek). Hij doceert als eerste ook een universitaire cursus over natuurbehoud.

Voor zijn vijftigjarige jubileum als directeur wordt aan W. Robyns het 27ste deel (1957) van het

Bulletin van de Plantentuin opgedragen. In dit „Jubileumdeel Walter Robyns” publiceren zesentachtig botanici uit eenentwintig landen een wetenschappelijk artikel om hem te eren.

In de loop der jaren hebben collega's-botanici de naam Robyns vereeuwigd in de genusnamen *Robynsia*, *Robynsiella*, *Robynsiochloa*, *Robynsiophyton* en in soortnamen: zevenendertig *species nova* kregen het epitheton *robynsii* of *robynsonianum*.

André Lawalrée (1987) publiceerde een meer uitgebreide biografie van W. Robyns, inclusief de bibliografie van zijn tweehonderd drieënveertig wetenschappelijke publicaties; niet opgenomen daarin zijn de zeventig boekbesprekingen, voorwoorden van boeken, toespraken, rapporten, bijdragen in twee Nederlandse Encyclopedieën, ... die Robyns schreef.

Zijn snelle opgang en zijn volgehouden inzet gedurende zijn loopbaan als wetenschapper, directeur, professor en academicus leverden W. Robyns een imposant imago op. Zijn werk was zijn leven. Op de plechtige openingszitting van de Koninklijke Academie voor Overzeese Wetenschappen op 22 oktober 1980, die in het teken stond van de 150ste verjaardag van België, richtte Voorzitter Jean Stengers zich langdurig tot Walter Robyns en overliep hij zijn loopbaan: „U hebt België vertegenwoordigd op talrijke wetenschappelijke vergaderingen in het buitenland en de functies die U toevertrouwd werden, op internationaal vlak zoals in België, zijn altijd een hulde geweest, evenzeer aan de wetenschap als aan Uw persoon ... De uitdrukking ‘op zijn lauweren rusten’ behoorde nooit tot Uw woordenschat”. Hij bracht Robyns ook hulde voor zijn vijftig jaar volgehouden en vruchtbare activiteit in de Koninklijke Academie voor Overzeese Wetenschappen.

Publicaties: Le fuseau de caryocinèse et le fuseau de cytocinèse dans les divisions somatiques des Phanérogames, 1. *La Cellule*, **34**: 365-454, 1 fig., 5 pl. (1924). — (Samen met HUTCHINSON, J.) 1691. *Pyrenacantha ugandensis* Hutchinson & Robyns, 1696. *Venidium intermedium* Hutchinson & Robyns, in *Diagnoses africanæ* 78. *Kew Bull.*, pp. 255-256; 258 (1924). — L'étude de la flore du Congo belge et les collections botaniques congolaises. *Bull. Agric. Congo Belge*, **18**: 107-121, fig. 26 (1927). — Tentamen monographiæ *Vangueriæ* generumque affinium. *Bull. Jard. Bot. Etat Brux.*, **11**: 359 pp., 36 fig. (1928). — (Samen met LEBRUN, J.) *Labiataceæ novæ congolenses*. *Rev. Zool. Bot. Afric.*, **16**: 346-372 (1928). — Plantes congolaises pour engrais verts et pour couverture. *Bull. Agric. Congo Belge*, **19**: 482-511, fig. 106-121 (1929). — Flore agrostologique du Congo belge et du Ruanda-Urundi. I. Maydées et Andropogonées. Bruxelles, Ministère des Colonies de Belgique, 229 pp., 8 fig., 18 pl., 1 carte (1929). — La flore et la végétation du Congo belge. *Rev. Quest. Scient.*, **97**: 261-299, 5 fig. (1930). — Les graminées fourragères du Congo belge et l'amélioration des pâturages naturels. *Bull. Agric. Congo Belge*, **21**: 1376-1394, fig. 224-231 (1931). — Les espèces congolaises du genre *Digitaria* Hall. *Inst. r. colon. belge, Mém. Sect. Sci. natur. et méd.*, **1** (1): 67 pp., 6 pl. (1931). — L'organisation florale des Solanacées zygomorphes. *Acad. r. Belg., Mém. Cl. Sci. natur. et méd.*, **11** (8): 96 pp., 9 fig., 6 pl. (1931). — Les espèces congolaises du genre *Panicum* L. *Inst. r. colon. belge, Mém. Sect. Sci. natur. et méd.*, **1** (6): 79 pp., 5 pl. (1932). — L'étude détaillée des formes florales et son importance pour la systématique (Solanacées, Labiatacées). In: *Assoc. Franç. Avanc. Sci.*, 56e session, Brux. (1932), pp. 264-270 (1933). — Flore agrostologique du Congo belge et du Ruanda-Urundi. II. Panicées.

Bruxelles, Ministère des Colonies de Belgique, 382 pp., 36 pl. (1934). — (Samen met GHESQUIERE, J.) Essai de révision des espèces africaines du genre *Annona* L. *Bull. Soc. Roy. Bot. Belg.*, **67**: 7-57, 9 fig., pl. 1-4 (1934). — Sur les espèces de *Podocarpus* du Congo belge et du Ruanda-Urundi. *Bull. Séanc. Inst. r. colon. belge*, **6**: 226-241, 5 pl. (1935). — Sur des phénomènes de pleiomérie et de syanthie dans *Salpiglossis sinuata* Ruiz & Pav. *Bull. Acad. Roy. Belg., Cl. Sci., sér. 5*, **22**: 1080-1099, 3 pl. (1936). — Principales décisions du VIe Congrès International de Botanique d'Amsterdam 1935, relatives aux règles de la nomenclature. *Bull. Soc. Roy. Bot. Belg.*, **69**: 55-58 (1936). — Contribution à l'étude des formations herbeuses du District forestier central du Congo belge. Essai de phytogéographie et de phytosociologie. *Inst. r. colon. belge, Mém. Sect. Sci. natur. et méd.*, **5** (1): 151 pp., 3 fig., 13 pl., 2 cartes (1936). — Algemeen overzicht der vegetatie, in *Vegetatiebeelden der Nationale Parken van Belgisch Congo*. Ser. 1: Het Nationaal Albert Park. Brussel, Nation. Inst. Parken Belgisch Congo, **1** (1-2), 42 blz., pl. 1-12, 1 fig. (1937). — Considérations sur les aspects biologiques du problème des feux de brousse au Congo belge et au Ruanda-Urundi. *Bull. Séanc. Inst. r. colon. belge*, **9**: 383-420 (1938). — Projet de création d'un Comité belge de Phytosociologie. *Bull. Soc. Roy. Bot. Belg.*, **71**: 177-185 (1939). — (Samen met LAMB, S. H.) Preliminary ecological survey of the Island of Hawaii. *Bull. Jard. Bot. Etat Brux.*, **15**: 241-293, fig. 10-43 (1939). — (Samen met LOUIS, A.) Beschouwingen over polyembryonie en polyspermie bij de Bedektzadigen. *Verhand. Koninkl. VI. Acad. België, Kl. Wetensch.*, **4** (3): 112 blz., 5 fig., 5 pl. (1942). — Sympétales nouvelles de la région du Parc National Albert (Congo belge). *Bull. Jard. Bot. Etat Brux.*, **17**: 65-107 (1943). — Flore des Spermatophytes du Parc National Albert. 2. Sympétales. Bruxelles, Inst. Parcs Nation. Congo belge, 626 pp., 32 fig., 54 pl., 1 carte (1947). — Choripétales nouvelles de la région du Parc National Albert (Congo belge). *Bull. Jard. Bot. Etat Brux.*, **18**: 261-292 (1947). — Flore des Spermatophytes du Parc National Albert 1. Gymnospermes et Choripétales. Bruxelles, Inst. Parcs Nation. Congo belge, **LVI**, 745 pp., 34 fig., 76 pl., 1 frontisp., 1 carte (1948). — De vegetatie van onze landschappen en hare bescherming. *Biolog. Jaarb. Dodona*, **15**: 106-117 (1948). — Les territoires biogéographiques du Parc National Albert. Bruxelles, Inst. Parcs Nation. Congo belge, 51 pp., 1 fig., 1 frontisp., 1 carte (1948). — De phytogeografische streken van Belgisch Congo en Ruanda-Urundi. *Algemene Atlas van Congo*. Brussel, Kon. Belg. Kolon. Inst., **410.1**, 10 blz., 1 kaart (1948). — De Nationale Parken en Reservaten in Belgisch Congo en Ruanda-Urundi. *Algemene Atlas van Congo*. Brussel, Kon. Belg. Kolon. Inst., **43**: 10 blz., 1 kaart (1948). — (Samen met LAWALRÉE, A.) *Santalaceæ*. Flore du Congo belge et du Ruanda-Urundi. *Spermatophytes*, **1**: 294-303, fig. 2, pl. 32 (1948). — *Polygonaceæ*. Flore du Congo belge et du Ruanda-Urundi. *Spermatophytes*, **1**: 396-427, pl. 39-41, photo 12 (1948). — Les connaissances actuelles en botanique congolaise. *Inst. Rech. Scient. Afr. Centr.*, Rapport annuel 1948: 153-194, 24 phot., 1 fig. (1949). — Flore du Congo belge et du Ruanda-Urundi. *Bull. Jard. Bot. Etat Brux.*, **19**: 231-235 (1949). — (Samen met WILCZEK, R.) Contribution à l'étude des Lauracées du Congo belge et de l'Afrique tropicale. *Bull. Jard. Bot. Etat Brux.*, **19**: 457-507, fig. 42-49 (1949). — Botanique du Congo belge: II. La flore; III. La végétation; IV. Les territoires phytogéographiques. In: *Encyclopédie du Congo belge*, **1**, pp. 390-424, 42 fig. (1950). — (Samen met WILCZEK, R.) *Lauraceæ*. Flore du Congo belge et du Ruanda-Urundi. *Spermatophytes*, **2**: 403-445, fig. 4-7, pl. 40-43, phot. 2-4 (1951). — Une flore générale de Belgique. *Bull. Jard. Bot. Etat Brux.*, **21**: 1-10 (1951). — (Samen met TOURNAY, R.) Flore des Spermatophytes du Parc National Albert. 3. Monocotylées. Bruxelles, Inst. Parcs Nation. Congo belge, 571 pp., 32 fig., 76 pl., 1 frontisp., 1 carte (1955). — Le genre *Eichhornia*, spécialement *E. crassipes* (jacinthe d'eau) au Congo belge. *Bull. Séanc. Acad. r. Sci. colon.*, **1**: 1116-1137, 5 fig. (1956). — (Samen met LANJOUW, J., BAEHNI, C., COLLINS, R. C., ROSS, R., ROUSSEAU, J., SCHULZE, G. M., SMITH, A. C., de VILMORIN, R. & STAPLEF, F. A.) International Code of Botanical Nomenclature adopted by the eighth International Botanical Congress (Paris, July 1954). *Regnum Vegetabile*, **8**, 338 pp. (1956). — Le rôle de la couverture végétale pour la conservation de la nature. *Rev. Quest. Scient.*, sér. 5, **18**: 481-496, 1 fig. (1957). — Tableau analytique des familles. Flore du Congo belge et du Ruanda-Urundi. *Spermatophytes*, 69 pp. (1958). — De Nationale Natuurreservaten in België. *Bull. Koninkl. Commis. Monument. Landsch.*, **12**: 225-245, 7 fig. (1961). — La Flore. Apport scientifique de la Belgique au développement de l'Afrique centrale. *Acad. r. Sci. Outre-Mer, Livre Blanc*, **2**: 685-701 (1962). — Aspects écologiques de la conservation de la nature en zone intertropicale. *Bull. Séanc. Acad. r. Sci. Outre-Mer*, **5**: 948-976 (1963). — La conservation de la nature dans la République d'Afrique du Sud. *Bull. Séanc. Acad. r. Sci. Outre-Mer*, **10** (4): 885-897, 1 fig., 4 pl. (1964). — Het plantenpaleis in de Nationale Plantentuin van België. *Meded. Zitt. Kon. Acad. Overzeese Wet.*, **13**: 877-886, 1 fig., 4 pl. (1967). — Une classification générale nouvelle des grands bioclimats saisonniers de la terre. *Vegetatio*, **18**: 368-373 (1969). — Outline

of a new system of orders and families of *Sympetaleae*. *Bull. Jard. Bot. Nat. Belg.*, **42**: 363-372 (1972). — Pynaert (Léon-Auguste-Edouard-Joseph), agronome, horticulteur, directeur honoraire du Jardin colonial de Laeken, associé de l'Académie. *Biogr. Belge Outre-Mer*, **VIII**: 316-320 (1977).

20 juni 2008.

P. Van der Veken (†).

Bronnen: BUFFEL, K. 1987. *In memoriam* Walter Robyns. *Kon. VI. Acad. België, Jaarb.* 1986, pp. 242-244. — GENTIL, L. 1932. Mr le Dr Walter Robyns, directeur du Jardin Botanique de l'Etat à Bruxelles. *La Tribune Horticole*, **17** (786): 81-82. — LAWALREE, A. 1987. Walter Robyns (1901-1986), directeur honoraire du Jardin Botanique National de Belgique. Sa vie – Son œuvre. *Bull. Jard. Bot. Belg.*, **57**: 3-38. — ROBYNS, W. Talrijke manuscripten eigen curriculum. Archief K. Acad. Overzeese Wet. — STENGERS, J. 1980. Openingsrede. *Meded. Zitt. K. Acad. Overzeese Wet.*, **26** (4): 497-499. — VAN DER VEKEN, P. 1988. Lofrede Walter Robyns (1901-1986). *Meded. Zitt. K. Acad. Overzeese Wet.*, **34** (1): 144-150.

Affiniteiten: Paul Van der Veken studeerde plantkunde aan de Katholieke Universiteit Leuven (1948-1951) met o.m. W. Robyns als professor. Hij begon zijn carrière eind 1951 in de Rijksplantentuin, onder zijn directie tot eind 1966.